



Statsforvaltaren i Rogaland

Vår dato:
20.06.2025

Vår ref:
2021/4336

Dykkar dato:
«RefDato»

Dykkar ref:
«Ref»

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Kontakt saksbehandlar

Tonje Rostad Solhus, 51 56 89 25

Rundskriv 1/2025. Tilskot frå Regionalt miljøprogram i Rogaland: Kommentarar til reglane og rutinar for saksbehandling

Innleiing

Regionalt miljøtilskot er fastsett i Regionalt miljøprogram for Rogaland. Regionalt miljøprogram er utarbeidd av Statsforvaltaren i Rogaland i samråd med Rogaland bondelag og Rogaland bonde- og småbrukarlag. Vilkår for å få tilskot står i forskrift om regionalt miljøtilskot i jordbruket, Rogaland. Forskrifta ligg på lovdata.no. Omtala av ordningane og nærmare vilkår for å søkje er omtalt på heimesida til Statsforvaltaren under Rogaland → Landbruk og mat → Miljøtiltak → [Regionalt miljøtilskot frå Regionalt miljøprogram, RMP](#).

Rundskrivet omhandlar rutinar for kommunal saksbehandling og kommentarar til ordningane. Vi viser også til rundskriv 2025-18 av Landbruksdirektoratet om forvaltningsansvar og saksbehandling.

Innhald

Innleiing.....	2
Fristar og andre viktige datoar for søknadsomgangen 2025.....	6
Kommunen må delegere økonomisk ansvar for RMP.....	8
Levering og mottak av søknad	8
Retting av søknad	9
Arkivering av søknadar	9
Saksbehandling	10
Alle søkjarar skal ha svar	10
Avvising av søknadar.....	10
Avslag på søknadar	10
Søknadar «under registrering»	10
Registrering av papirsøknadar	10
Vurdering av søknadar.....	11
Disponering av areal	11
Kartfesting av miljøverdiar – DN Handbok 13 og Natur i Norge	12
Geografiske verkeområde	12
Skjøtselsråd.....	13
Kart	13
Endring av søknadsverdiar	13
Godkjenning av søknadsverdiar	13
Attesting av søknadar.....	13
Kommentarar til dei ulike ordningane	14
Kulturlandskap	14
Skjøtsel av bratt areal	14
Organisert beitebruk – Drift av beitelag	14
Beite av verdifulle jordbrukslandskap i innmark	15
Biologisk mangfald.....	16
Slått av slåttemyr eller slåttemark.....	16
Beiting og brenning av kystlynghei.....	17
Krav til dokumentasjon av kystlynghei	17

Beiting av kystlynghei	17
Brenning av kystlynghei.....	19
Skjøtsel av biologisk verdifulle areal	20
Skjøtsel av trua naturtypar	20
Skjøtsel av styvingstre.....	20
Soner for pollinerande insekt	21
Tilrettelegging av hekke- og beiteområde for fugl.....	23
Tilrettelegging for grupper av hekkande vipper.....	24
Kulturminner og kulturmiljø.....	25
Skjøtsel av automatisk freda kulturminne og skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminne	25
Drift av seter	25
Friluftsliv	26
Vedlikehald av turstiar i jordbrukslandskapet	26
Avrenning til vatn	27
Grasdekt kantsone i åker og kantsone i eng	27
Grasdekte vassvegar og grasstripe i åker	28
Utslepp til luft	29
Miljøvenleg spreining av husdyrgjødsel	29
Jord og jordhelse	30
Fangvekstar etter hausting og som underkultur	30
Tilskot til bruk av biokol.....	30
Miljøavtale og klimarådgiving	31
Miljøavtale.....	31
Klimarådgiving.....	31
Dispensasjon.....	33
Kontroll av søknadar	33
Gjennomføring av kontrollen.....	34
Gjødslingsplan	35
Avkorting	35
Omgjering av eige vedtak og handsaming av klage.....	36

Meirutbetaling av tilskot	36
Tilbakebetaling av tilskot	36
Innspeil til Regionalt miljøprogram	36

Frister og andre viktige datoar for søknadsomgangen 2025

Måndag 16. juni 2025	Frist for å sende inn nye kartlag for prioriterte områder (SF). Frist for å sende inn ønske om endringar i eigenerklæringar (SF).
Tysdag 2 4. juni 2025	Frist for å opne søknadsomgangen (SF).
Torsdag 31. juli 2025	Frist for registrering av areal med miljøverdiar, godkjenning av nytt jordbruksareal, merking av tursti i terreng, avmerking av tursti på kart.
Tysdag 26. august 2025	Frist for å melde inn namn på nye beiteområda/endringar i namn for kommande søknadsomgang, til Landbruksdirektoratet (SF).
Måndag 15. september 2025	Søknadsregistreringen opnar. Søkjalar kan begynne å sende inn søknader.
Onsdag 15. oktober 2025	Søknadsfristen for å levere RMP- søknader er 15. oktober.
Kommunen kan starte behandling av RMP- søknader etter 15. oktober, men vi anbefaler å vente til 29. oktober, sidan søker kan endre innsendte søknader frem til denne datoen.	
Onsdag 29. oktober 2025	Siste frist for RMP-søker til å endre en søknad som allereie er sendt inn innan 15. oktober.
Laurdag 15. november 2025	Frist for søknad om tilskot til drift av beitelag (OBB).
Måndag 1. desember 2025	Frist for kommunen for å gjennomføre stadleg kontroll.
Søndag 11. januar 2026	Frist for førstegangssaksbehandling av søknader. Kommunen skal ha behandla alle motteke søknadar (godkjenne, avslå eller avvise).

Fredag 30. januar 2026	Frist for låse tilskot-satsar (SF).
Fredag 13. februar 2026	Frist for endeleg vedtak (attestering) av søknadene (kommunen).
Fredag 20. februar 2026	Frist for endring av kontonummer i Altinn (og i LREGtjenester) (kommunen).
Søkjarane får tilskotssbrevet i tidsrommet mellom 27. februar og 12. mars.	
Torsdag 12. mars 2026	Utbetalingsdato for hovedutbetalingen. Dette er dagen søkjarane får pengane på konto.

Kommunen må delegere økonomisk ansvar for RMP

I 2021 innførte Landbruksdirektoratet ny rolle i eStil-RMP for attestering av søknadane. Kommunen må stadfeste skriftleg til Statsforvaltaren kven som har fått delegert ansvar for å attestere RMP-søknadane. Det skal vere ein annan person enn den som har godkjend søknaden. Delegasjonen skal vere skriftleg og kommunen skal ha rutinar for *tilfredsstillande oppfølging av delegert budsjettdisponeringsmyndighet*. Ansvar til den som endeleg godkjenner søknadar går fram av punkt 2.5.2.1 om *budsjettdisponeringsmyndighet* i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Ved endringar i ansvarsforhold sender kommunane stadfestinga til Statsforvaltaren sitt postmottak (gjerne merka med Morten Svanes sitt namn). Når Statsforvaltaren har fått stadfesta delegasjonen tildelast vedkommande rolla ESTIL_VEDTAK_RMP. Merk at kommunen ikkje treng å sende ny stadfesting så lenge det ikkje er endringar frå 2021.

Levering og mottak av søknad

Jordbruksføretak kan levere søknad om regionalt miljøtilskot via Altinn eller på papir til kommunen. Søknad på papir skal vere postlagt eller levert kommunen seinast søknadsfristen 15. oktober eller 15. november. Søknader leverte etter søknadsfristen blir trekte med 1000 kr per dag etter fristen. I eStil blir trekket automatisk rekna ut. Kommunen må ved registrering av papirsøknad leggje inn rett søknadsdato. Kommunen skal avvise søknadar som blir levert etter 29. oktober. I eStil blir søknaden automatisk registrert som avvist, men kommunen må sende vedtak om avvising til søker.

Søknadsskjema på papir skal vere underteikna av søker. Berre personar som har ei rolle i føretaket, eller på annan måte har fått skriftleg fullmakt av føretaket, kan underteikne søknaden. Innehavar i føretaket kan delegere oppgåver til andre personar i Altinn. Fanekortet *Roller Person* under føretaket i Landbruksregisteret, viser kva personar som er registrerte i Einingsregistrert med fullmakt til å forplikte føretaket. Desse opplysningane finn ein òg ved å søkje på føretaket på www.brreg.no.

Retting av søknad

Før søknadsfristen er gått ut har søkeren moglegheit til å gjenopne ein innsendt søknad for å gjere endringar. Dette gjer søkeren ved å trykke på knappen «Gjenåpne» på hovudsiden i søknadsskjemaet. Det kjem då opp ein boks på skjermen med følgjande informasjon: *«Er du sikker på at du vil gjenåpne søknaden? Dersom du gjør dette, må du sende inn søknaden på nytt for å ha en gyldig innsendt søknad»*. Søkar kan då velgje mellom to svaralternativa: «Avbryt» og «Gjenåpne». Viss «Gjenåpne» blir valt, blir statusen endra på den innsendte søknaden frå «Innsendt/Mottatt» tilbake til «Under registrering». Dette inneberer at søkeren må sende inn den gjenopna søknaden på nytt for å ha ein gyldig innsend søknad. **Difor er det viktig å søkar sendar inn den opna/endra søknaden på nytt for å ha en gyldig innsendt søknad.**

Søkarane kan rette i ein allereie innlevert søknad fram til 29. oktober utan å få trekk i tilskot. RMP-forskrifta er endra slik at dette nå samsvarar med regelverket for produksjonstilskot.

Dersom kommunen etter 15. oktober tek søknaden til behandling, vil ikkje søkeren klare å gjere endringane i Altinn. «Gjenåpne»-knappen er då inaktiv for søkeren. Eventuelle endringar i søknadar må i desse tilfella gjerast manuelt av kommunen. Kommunen må avvege omsynet til å kome i gang med søknadsbehandlinga opp mot eventuelt meirarbeid med å gjere endringane manuelt. Søkarane kan ikkje forvente at kommunane bruker tida mellom 15. – 29. oktober til å gjere dei merksame på feil i søknaden som kan føre til avkorting. Kommunen bør ha rutinar for korleis dei handsamar søknadane i dette tidsrommet, og vere merksame på omsynet til likebehandling.

Arkivering av søknadar

Kommunane må bruke sine egne system for å arkivere søknadane. Søknadsdokument og tilskotsbrev blir overført frå eStil-RMP til kommunane via SvarUT den 15. i kvar måned mellom november og juli. Det er utskriftsversjonen som blir arkivert, ikkje eventuelle kommentarar til godkjend-verdiane i eStil. Sjå punkt 11 i rundskriv frå Landbruksdirektoratet for utfyllande informasjon om arkivering.

Saksbehandling

Alle søkjarar skal ha svar

Kommunen skal saksbehandle og gjere vedtak for alle søknadar som kjem inn. Kommunen skal enten godkjenne, avvise eller avslå søknaden. Søkjar skal ha svar på sin søknad der det er opplyst om klagerett. Avslag og avvisingar skal kommunane sende fortløpande til søkjar. Søkjarar som får godkjend søknaden og attestert søknaden sin i eStil får automatisk eit «tilskotsbrev» rett før hovudutbetalinga.

Avvising av søknadar

Å avvise ein søknad er å la vere å ta saka til handsaming fordi dei formelle vilkåra i saka ikkje er oppfylte. Søknadar som manglar underskrift eller er underteikna av andre enn den som pliktar føretaket, skal avisast og sendast i retur til søkjar. Søknadar frå føretak som ikkje er registrert i Einingsregisteret innan søknadsfristen, skal avisast. Søknadar som er levert seinare enn 14 dagar etter søknadsfristen, skal òg avisast. Kommunen må sjølv sende vedtaket til søkjar.

Avslag på søknadar

Søknadar som er tatt opp til behandling, men som ikkje fyller vilkåra for å få tildelt tilskot, skal ha avslag. Kommunen skal sende avslag til søkjar utanom eStil. Kommunen skal avslå søknadar med 0 kroner i utmålt tilskot så langt det ikkje er avkorting eller interne trekk som er årsaka til null kroner i utbetaling. Søknadar som kjem ut med kroner null i utbetaling på grunn av avkorting og/eller interne trekk skal godkjennast og attesterast i eStil. Alle søkjarar som får søknaden sin attestert får det autogenerated tilskotsbrevet i Altinn. I desse tilfella treng ikkje kommunen sende brev utanom eStil.

Søknadar «under registrering»

Dersom eit føretak opnar søknadsskjemaet i Altinn og startar arbeidet med å fylle ut søknaden, får søknaden status som «under registrering». Søknadar som er «under registrering» er framleis ikkje levert av søkjar, og kommunane kan ikkje starte å behandle desse før dei er sendt inn. Vi anbefaler at kommunane vurderer sakene som ligg med status «under registrering». Kommunen bør ta kontakt med søkjar dersom søknaden synest vere nesten ferdig utfylt. Dette for å avklare om søkjar vil levere søknaden eller ikkje.

Registrering av papirsøknadar

Frå 15. september kan kommunane registrere papirsøknadar i eStil. Ved mottak av papirsøknadar skal kommunen føre på mottaksdato og registrere søknaden i

arkivsystemet. Søkjaren må gjere greie for kvar tiltaka er t.d. merke av på papirkart. Det er først når søknaden er tatt til behandling at kommunen kan teikne inn tiltaka i eStil-kartet.

Dersom søkjar har forsøkt seg på å levere digitalt må kommunen hente den fram (søknaden som søkjar har opna har status under registrering av søker), registrere den som papirsøknad og legge inn opplysningar frå papirsøknaden.

Vurdering av søknadar

Kommunen skal i saksbehandling gå igjennom opplysningane som er gitt i søknaden og vurdere desse opp mot krava i dei ulike tilskotsordningane. Det er ingen automatisk kontroll i eStil-RMP mot eStil-PT eller mot regionale kartavgrensingar. Difor er det viktig at kommunane manuelt vurderer om:

- søkjaren disponerer areala det er søkt tilskot til,
- områda har miljøverdien det er søkt tilskot til,
- tilskot med geografisk verkeområde gjeld i dei områda det er søkt tilskot til,
- tiltaka er utført i tråd med skjøtselsråd og vilkår for ordningane,
- opplysningane i søknaden er korrekte,
- for ordningar med tilskotstak: om føretaket er i driftsfellesskap med andre søkjarar.

Disponering av areal

Det er den som disponerer arealet som kan søkje regionalt miljøtilskot. Å disponere eit areal betyr at føretaket må utføre eller administrere oppgåver som jordarbeiding, såing, gjødsling, hausting/beiting, gjerding osv. Det er den som søker produksjonstilskot på jordbruksarealet som kan søkje regionalt miljøtilskot til same areal. Dersom skjøtselen blir utført på leigd areal, kan ikkje skjøtselen vere i strid med avtalen mellom leigar og eigar. Det er ikkje krav til skriftleg avtale for bruk av utmark, men det er anbefalt. Ved vedlikehald av turstiar anbefalast det å lage ein avtale mellom eigar og leigar om kven som skal stå ansvarleg for vedlikehaldet av turstien og kva som omfattast av vedlikehald. Det er den som utførar vedlikehaldet som kan søkje tilskot. Eigar og leigar avtaler seg i mellom korleis regionalt miljøtilskot påverkar leigepreisen.

Vi anbefaler at kommunane først vurderer føretaket sin søknad om produksjonstilskot og seinare søknaden om regionalt miljøtilskot.

Kartfesting av miljøverdiar – DN Handbok 13 og Natur i Norge

Fleire ordningar gjeld berre der det er kartlagd spesielle miljøverdiar. I eStil-kartet er det mogleg å slå på kartlaga; slåttemark, slåttemyr, kystlynghei, og naturtypar (viser fleire ulike naturtypar). For fleire ordningar er områdeavgrensing å sjå i www.temakart-rogaland.no/rmp, difor må kommunen sjekke søknadene opp i mot kartet om søkjar kan motta tilskot. Til døme tilrettelegging av hekke- og beiteområde for fugl, låg tilrettelegging og skjøtsel av biologisk verdifull areal. Områdeavgrensingane må som hovudregel vere sett før 31. juli.

I dei fleste ordningane under biologisk mangfald skal arealet det blir gitt tilskot til vere registrert i Naturbasen. Der registreringa er gjort, og oppdateringane av Naturbasen er i prosess, er ei skriftleg stadfesting frå miljøvernavdelinga hjå Statsforvaltaren tilstrekkeleg.

Sidan 2015 har miljøforvaltninga kartlagt naturtypar etter metodikken Natur i Norge (NiN). Tidlegare blei naturtypar kartlagt etter DN-handbok 13 (DN HB-13), og det er kvalitetssettinga etter DN-handbok 13 som har vore basis for vår inndeling av tilskotssatsar i RMP. I rettleiingsheftet er det spesifisert tilskotsklasse for dei ulike kvalitetsgraderingane i NiN. For kvart tiltak er det omtalt kva slags kvalitet området må ha for å kvalifisere for tilskot.

Dersom eit område er kartlagt både etter handbok 13 og NiN-metodikk skal forvaltninga bruke siste kartlegging for å vurdere miljøtilskot. I praksis vil det bety at ny NiN-kartlegging overstyrer eldre kartlegging etter handbok 13. Kommunen må vere merksam på at ny NiN-kartlegging kan overlappe med andre kartlag som indikerer at skjøtselen ikkje er i tråd med krava for tilskot. Til dømes kan NiN-kartlagt kystlynghei overlappe med AR5 innmarksbeite.

Geografiske verkeområde

Fleire av ordningane gjeld berre i bestemte område. Kommunane kan bruke www.temakart-rogaland.no/rmp til hjelp i saksbehandlinga. Dersom ein teig blir delt av to ulike nedbørsfelt, så skal kommunen godkjenne heile teigen for tilskot til miljøavtaler.

Skjøtselsråd

I 2019 blei krav om skjøtselsplan erstatta med skjøtselsråd. Skjøtselsråda er rettleiing for korleis skjøtselen skal vere for å oppnå ein gitt miljøverdi. For å ha rett til tilskot må føretaket ha utført skjøtselen i tråd med skjøtselsråda.

Kommunen skal avslå tilskot dersom skjøtselen ikkje er gjort slik at miljøverdiane blir tatt vare på eller forbetra. Søkjaren må kunne gjere greie for kva som er gjort/korleis skjøtselen har vore.

Kart

Kommunen kan endre søkjar sine kartregistreringer når søknaden er under behandling. Kommunen bør rette opp feil i kartet. Søkjarane vil ved neste års søknad få spørsmål om å importere kartdata frå tidlegare år. Sidan kartdata er kjelde til arealopplysningar i søknaden er det lett at feil blir gjentatt dersom karta ikkje blir oppdaterte.

Endring av søknadsverdiar

Kommunen skal ikkje på eige initiativ endre i søknadsverdiar. Dersom søkjaren ønskjer å føre på nye tiltak eller nye einingar (dyr/dekar/meter) skal søkjar som hovudregel levere inn ny søknad. Kommunen kan berre rette opp openberre feil i søknaden. Skal kommunen endre søknadsdata i eStil – RMP må søknaden avisast og gjenopnast. Når søknaden blir tatt til ny behandling kan saksbehandlar trykke «Endre», legge inn oppdaterte søknadsverdiar, og sende inn søknaden på nytt. Kommunen kan i sin saksbehandling rette opp i unøyaktige innteikningar i kart.

Godkjenning av søknadsverdiar

Kommunen vurderer om søknadsverdiane er rette. Dersom kommunen ikkje godkjenner søknadsverdiane må dei kommentere endringa. Dersom søkjaren får mindre tilskot eller ikkje får tilskot, må søkjaren kunne forstå kvifor.

Kommentarfeltet i eStil som ligg til høgre for godkjend verdi er til intern bruk i kommunen. Under tiltaket er det felt: «Merknad til tiltak .. i tilskuddsbrev, og det er dette feltet som kommunen skal bruke for å forklare endringar til søkjaren.

Attestering av søknadar

Kommunen må innan gitt frist gå inn i eStil og attestere godkjende søknadar for utbetaling. Søknadar som ikkje er attestert vil ikkje bli utbetalt. Kommunen fattar vedtak når dei attesterer søknaden. Den som har behandla søknaden kan ikkje attestere den. Det må vere ein annan person som har fått tildelt rolla ESTIL_VEDTAK_RMP.

Kommentarar til dei ulike ordningane

På [heimesida til Statsforvaltaren](#) og i [forskrifta](#) er vilkåra for ordningane omtalt, og skjøtselsråda gitt. Kommunane må gjere seg kjende med vilkår og skjøtselsråd, og bruke desse ved behandling og kontroll av søknadar.

Kulturlandskap

Skjøtsel av bratt areal

Arealet må tilfredsstille krava til bratt areal jamfør [NIBIO sine kart over bratt areal](#). I siste halvdel av august bereknar NIBIO bratt areal ut frå AR5. AR5 blir deretter fryst og det er det fryste kartlaget som er synleg i eStil-kartet. Vi har derfor satt en frist for kartlegging av jordbruksareal. Arealet må vere registrert som jordbruksareal (etter AR5) innan 31. juli for å kunne utløyse tilskot.

Areala skal vere i aktiv drift og bli beita eller slått. Gras skal ikkje liggje att på marka, og det er ikkje nok å bruke beitepussar. Areala skal ikkje ha for mykje ugras eller bere preg av attgroing. Det er den som søkjar på produksjonstilskot på arealet som kan søkje på miljøtilskotet på same areal.

Organisert beitebruk – Drift av beitelag

Søknadsfristen om driftstilskot for beitelag er 15. november. Kommunen må sjå etter at nye medlemmer er registrerte i Landbruksregisteret. Før det kan bli gitt tilskot til nye beitelag, må beitelaget ha registrert seg i Brønnøysundregistrene og fått organisasjonsnummer. Dei må i tillegg ha godkjende vedtekter m.m.. Kommunen må godkjenne det nye beitelaget før dei kan søkje om tilskot. Kopi av godkjenninga skal sendast Statsforvaltaren innan 2. august i søknadsåret. Beiteområdet må teiknast inn på kart og sendast inn til Statsforvaltaren. For nye lag er minstekravet aktive 5 medlemmar og 300 småfeeiningar. Elles viser vi til krava for beitelag som finst i Rettleiingsheftet for organisert beitebruk.

Målet med tilskotet er å stimulere til fellesløysingar, felles tilsyn og sanking, og beitelaget skal føre rekneskap som viser korleis tilskotet er brukt. Kontroll av beitelag er ein del av 5 % kontrollen av regionalt miljøtilskot.

Beite av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Formålet med tilskotet er å halde spesielle verdifulle jordbrukslandskap i innmark i område skjøtta og i god hevd. Areal som er grodd igjen med kratt og vekstar, og som tydeleg viser at det verken er beita eller slått, kvalifiserer ikkje for tilskot. Det same gjeld areal der det er mykje problemugras, og der søkjar ikkje har følgd opp varsel frå kommunen. Døme på problemugras er: høymole, lyssiv, åkertistel, vegtistel, myrtistel, landøyda, m.fl.

Tilskotet gjeld for alt jordbruksareal på utvalde bruk. Nokre av desse bruka har teigar som blir slått i staden for eller i tillegg til å bli beita. Desse teigane kvalifiserer likevel for tilskot. Alternativt måtte vi tatt i bruk ein eigen tiltaksklasse «slått av verdifulle jordbruk» for desse areala. I og med dette gjeld små område, samt at mange område både blir slått og beita, så har vi valt å ha alt i ein tiltaksklasse uavhengig av haustemetode.

Det er mogleg å søkja på dette tilskotet i desse områda:

- Suldal kommune:
 - o Litlehamar
 - o Klungtveit
 - o Mogleiv
 - o Lali
 - o Hamrebø
- **Lysefjorden:** Gjeld jordbruksareal øst for Lysefjordbrua
- Bjerkreim kommune:
 - o Dyrskog ved Ørsdalsvatnet

Biologisk mangfald

Slått av slåttemyr eller slåttemark

Det er få område i Rogaland som er registrert med desse naturtypene, så her blir ein del av saksbehandlinga å sjekke om arealet er registrert i Naturbase. Tilskotet blir gitt når nødvendig skjøtsel er gjort. Ved kontroll må søkjar kunne gjere greie for korleis skjøtselen har vore, og areala må synfarast slik at kommunen ser at dei er hausta.

For slåttemark er det viktig at slåttan blir tatt seint nok, og at graset blir fjerna frå området. Det er ikkje krav til slåtteutstyret. Dersom arealet blir beita om våren, så må dyra takast vekk frå beitet innan utgangen av mai slik at blomsterplantene får høve til å vekse opp og bløme. Areal skal bere preg av mykje urter/blomstrar av artar som krev mykje lys og lite næring. T.d. prestekrage, blåklokke og kystmaure. Slåttemarker er ofte skrinne og med glissen vekst. Marka skal ikkje bere preg av å ha blitt gjødsla.

Det er uvanleg å skjømte slåttemyr i Rogaland. Det er fare for at søkjarar misforstår skilnaden mellom ordningane *skjøtsel av slåttemyr* og *skjøtsel av biologisk verdifulle areal* (som gjeld myr generelt). Kommunen må difor vere ekstra merksam på ordninga. Areal som berre er beita og ikkje er slått kvalifiserer ikkje for tilskot. Vi anbefaler at søkjarar tek kontakt med faginstansar for å få ein skjøtelsplan, då rett skjøtsel avhenger av vekst og artar på arealet. Kommunen kan gi SMIL-midlar til å utarbeide slik skjøtelsplan.

Det blir gitt tilskot til alle kvalitetar slåttemark og slåttemark som er definert som utvalt naturtype. Sjå temakart-rogaland.no/rmp for kva områda som kan motta tilskot.

Beiting og brenning av kystlynghei

Krav til dokumentasjon av kystlynghei

Berre kystlynghei som ligger inne i Naturbase kan motta tilskot. Areal som ikkje ligg inne i Naturbase kan motta tilskot viss det føreligger annan godkjent dokumentasjon av kartlegging av kystlynghei. Dette kan vere i tilfella der arealet er nyleg kartlagt og ikkje lagt inn Naturbase enda. Da kan ein godkjenne arealet/tilskotet med ein skriftleg godkjenning frå Statsforvaltaren sin miljøvernavdeling. For alt areal som ikkje ligg i Naturbase må annan dokumentasjon og/eller skriftleg stadfesting frå Statsforvaltaren sin miljøvernavdeling vere vedlagt søknaden. For kystlynghei i verneområda som ikkje har lokasjonskvalitet kan miljøvernavdelinga stadfeste kvalitet på arealet.

Både HB-13 og NiN-kartlegging utløyser tilskot. Det er den nyaste kartlegginga som er den gjeldande, det vil i utgangspunktet vere NiN-kartlegging. I områder der det har vært gjennomført NiN-kartlegging overstyra NiN-kartlegging all eldre HB-13 kartlegging. . I Temakart-Rogaland kan ein skru på [kartlaget «DOK-Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks \(NiN\) dekningskart»](#). Dette kartlaget viser alle områda som har blitt kartlagt med NiN. Alle HB-13 kartleggingar som overlappe med dekningskartet er ikkje gjeldande lenger.

Beiting av kystlynghei

Frå og med søknadsomgangen 2024 kunne alle kvalitetar med kystlynghei motta tilskot. Kystlynghei med NiN-kvalitet «moderat» tilhøyr tidlegare tiltaksklasse «lokalt viktig», men frå og med 2024 tilhøyrar dei tiltaksklasse «viktig». Kystlynghei som er NiN-kvalitet «lav» har tidlegare ikkje motteke tilskot, men kan no motta tilskot i tiltaksklassen «lokalt viktig».

Tabell 1: Oversikt over fordeling av dei ulike kvalitetane av kystlynghei og tiltaksklasse.

Tiltaksklasse i eStil-RMP	DN HB-13	NiN
Svært viktig	A-lokasjon	Svært høg
Viktig	B-lokasjon	Høg og moderat
Lokalt viktig	C-lokasjon	Lav

Berekning av areal og godkjend areal

Tilskotet blir utmålt per dekar. Berre kystlynghei som ligger inne i Naturbase eller har skifteleg stadfesting frå Statsforvaltaren sin miljøvernavdeling kan utløyse tilskot.

Kommunen må vere merksam på at det å teikne i kartportalen i eStil berre gir bruttoareal. Når søkjar teikna inn arealet i eStil-RMP klipper ikkje systemet mot bakgrunnskartet av kystlynghei frå Naturbase. Difor vil det teikna arealet innehalde areal som ikkje har rett på tilskot, til dømes bart fjell, vatn eller andre naturtypar. Godkjend arealgrunnlag for søknad om tilskot er bruttoareal med fråtrekk av bart fjell, vatn eller andre naturtypar. Kommunen må anten prøve å teikne så nøyaktig som mogleg, eller så må dei redusere godkjend verdi slik at det reelt er kystlynghei som inngår i arealgrunnlaget.

Kommunen må sjekke om det er overlapp mellom registrert kystlynghei og AR5 innmarksbeite eller andre kartregistreringar. Kommunen skal ikkje godkjenne tilskot på areal som er innmarksbeite, skogplantefelt og liknande.

Søkjaren skal kunne svare på kor mange dyr som har gått i området til ulik tid. Det skal berre bli gitt tilskot til areal der det er ei reell beiting av kystlyngheia. Etablert lyng skal vere beita i minimum 10 veker.

Fellesbeite

Det er vanleg at fleire føretak har beitedyr i same område/inngjerding med kystlynghei. Søkjarane må i slike tilfelle fordele tilskotsarealet mellom seg ut i frå dyretal. Kommunen må vere merksam på eventuell omgåing av tilskotstak. Det er den som har beitedyr som skal søkje tilskotet. Jordeigarar som ikkje har beitedyr i kystlyngheia, har ikkje rett på tilskot.

Vurdering av beitetrykk

Beitetrykket skal ikkje vere for lågt eller for høgt. Kor mange dyr det kan vere på eit område vil variere. Lyngheisenteret på Lygra reknar 15 daa lyngmark som passe areal per villsau. NLR-einingane i Rogaland har samarbeidd om ein rapport om beitetrykk i kystlynghei. Rapporten vil vere nyttig i vurderinga av dyr/dekar. For å vurdere beitetrykket må ein sjå på kvaliteten til lyngen og vurdere kor mykje gras det er. I tillegg må ein sjå om det er oppslag av lauvtre. Viss det er mykje gras på tørre område og lite lyng, kan det bety at området er blitt beita for hardt. Er det mykje oppslag av lauvtre og gamal forveda lyng (over 20-30 cm) er

det teikn på for lågt beitepress. Brenning vil her vere eit tiltak for å forbetre kvaliteten.

Der det ikkje er gjerde mellom innmark og utmark må kommunane vurdere om det er sannsynleg at dyra nytter utmarka i tillegg til innmarka. Her må kommunen sjå på storleiken til innmarksbeitet kontra lyngområdet. Når beitinga har skjedd er også eit moment i vurderinga. Dyr som går ute tidleg vår eller sein haust vil i større grad nytte lyngområda. Område registrert som kystlynghei, og som berer preg av å vere innmarksbeite – er grasdominert og gjødselprega, skal ikkje godkjennast for tilskot.

Dyrehald

Heilårsbeiting og utedrift skal skje etter godkjenning frå Mattilsynet. [Her kan du lese meir om vilkår for å ha utedrift av småfe og korleis ein søke godkjenning til Mattilsynet](#). Dyrehaldet skal tilfredsstillе krava til merking og til god dyrevelferd. Dersom det er avdekkа alvorleg brot på dyrevelferd på føretak som søkjar tilskot til beiting av kystlynghei, kan kommunen avkorte i tilskotet. Utedrift inneberer at sauene/dyr går ute heile året og finn alt fôret sjølv, også om vinteren/utanfor beitesesongen. Vegetasjonen og vasstilgangen i området må under normale forhold kunne gi dyra tilstrekkeleg næring utan tilleggsfôring. Ved utedrift har altså dyra ikkje tilgang til hus utanom normal beiteperiode.

Brenning av kystlynghei

Tilskotet for brenning av kystlynghei blir gitt som eit tilleggstilskot til tilskotet for beiting av kystlynghei. Det vil sei at for at eit areal skal motta brennetilskotet må det same området søkje og motta beitetilskotet i den same søknadsomgangen. I eStil-RMP vil ein ikkje kunne teikne inn området som er brent før ein allereie har teikna inn arealet som er beita. Det må minimum gå 10 år mellom kvar brenning av arealet. Brenninga skal utførast i tråd med skjøtselsråda og skal avklarast med brannvesenet i forkant av brenninga.

Skjøtsel av biologisk verdifulle areal

Frå og med 2023 gjeld ordninga areal klassifisert som myr etter AR5 som grenser til fulldyrka jord, overflatedyrka jord eller innmarksbeite godkjend som spreieareal for husdyrgjødsel. I <https://www.temakart-rogaland.no/rmp> finnast det eit kartlagt som vise områda som fell innanfor denne ordninga. Det er berre areal som finnast i dette kartlaget som utløyse tilskot. Myra skal ikkje ha inngrep som t.d. grøfter eller kanalar for å kvalifisere for tilskot.

Areala skal ha ugjødsla preg og innslag av urter. Oppslag av lauvtre skal haldast nede. Ein må vurdere beitetid og beitetrykk slik at ein unngår at beitinga førar med seg for mykje opptrekking av myra. Ein skal ikkje gjødsle myra, verken med mineralgjødsel eller husdyrgjødsel. Det skal ikkje brukast kjemiske plantevernmidlar, så framt det ikkje er ein del av godkjent skjøtsel.

Skjøtsel av trua naturtypar

Denne ordninga gjeld skjøtsel av naturbeitemark og hagemark. Områda skal vere beita og ikkje gjødsle eller sprøyta med plantevernmidlar. For å vurdere om området er breispreidd med husdyrgjødsel kan de sjå på steinane. Dersom dei er kvite og lite grodd er det teikn på at området blir brukt som spreieareal for husdyrgjødsel. Artssamansetning vil variere etter forhalda på staden. Dersom beitetrykket er for høgt vil områda bli artsfattige.

Areala må vere kartfesta i Naturbase for å kvalifisere for tilskot. Naturbeitemark må ha verdi «svært viktig» (A-lokasjon) etter DN Handbok 13, «svært høg» eller «høg» kvalitet etter NiN, Miljødirektoratets instruks for å kunne kvalifisere for tilskot. Hagemark må ha verdi «svært viktig» (A-lokasjon) eller «viktig» (B-lokasjon) etter DN handbok 13 og minimum «moderat» kvalitet etter NiN for å kunne kvalifisere for tilskot.

Skjøtsel av styvingstre

Kommunane må vere merksame på at tilskot til styving berre blir gitt det året treet blir styva, og ikkje per år. Dersom søkjarane ikkje er merksame og importerer kartdata frå førre søknadsomgang, vil det bli store feil i søknadane.

Trea skal vere styva godt over beitehøgda til husdyra. Det vil seie om lag 2,5 – 3 meter over bakken. For å ha rett til tilskot må trea vere styva. Same tre kan ikkje utløyse tilskot oftare enn kvart 5. år. Restaurering av eldre felt med styvingstre er krevjande, og det kan vere fornuftig å løyve SMIL-midlar til slike tiltak.

Soner for pollinerande insekt

Det blir gitt tilskot for skjøtsel av sonar for pollinerande insekt. Det kan anten gis tilskot til:

- a) Etablerte areal med blomstrande vekstar, til dømes åkerholmar, skråningar ved jordbruksareal, tidlegare beiteareal og liknande.
- b) Striper på jordbruksareal som er tilsådd med eigna frøblandingar enten generell frøblanding eller regional frøblanding.

Ved bruk av regional frøblanding må søkjar må kunne dokumentere kva for ein frøblanding som er brukt og at frøblandingar inneheld regionale frø. NIBIO har utvikla frø for denne regionen som seljast på utvalt stadar. Rogaland fell under regionen som NIBIO kallar Sørvestlandet.

Areala kan ikkje vere gjødsla, sprøyta eller beita. Arealet skal slås seinsommar, etter ferdig blomstring, og plantemassen skal fjernast. Arealet kvalifiserast ikkje for tilskot viss det ikkje blir slått, beiting aleine er ikkje tilstrekkeleg. Det kan vere innslag av tre på etablerte areal. Areal med tre aleine kvalifiserer ikkje for tilskot, det skal vere frøplantar i tillegg. Ulike insekt har ulike preferansar for planter, og difor skal det vere ulike blomsterplanter på areala. Reinbestand av t.d. kløver, geitrams og liknande kvalifiserer ikkje for tilskot.

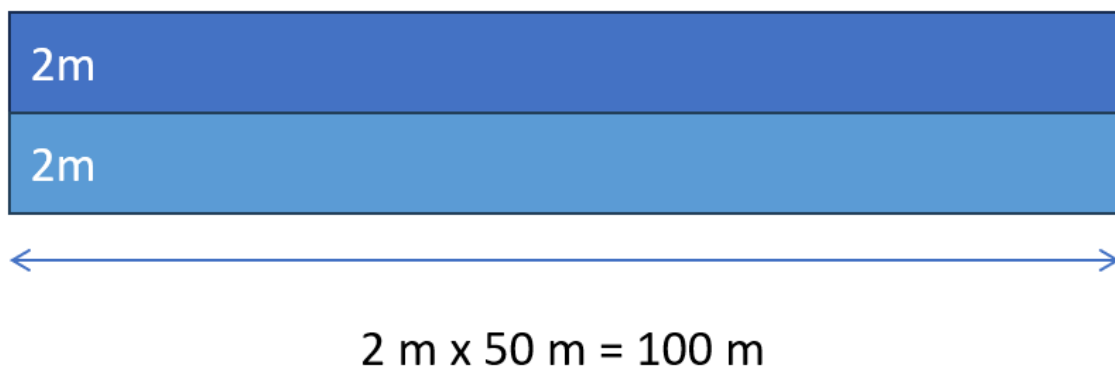
Det blir frå fleire hald arbeidd med å få eigna frøblandingar på marknaden. Til nå er det eit svært avgrensa utval. Målet er mest mogleg stadeigne artar. Dersom det blir brukt frøblandingar skal dei ikkje innehalde framande artar som har større risiko for spreiding enn «lav risiko». Det er Artsdatabanken som vurderer risiko. På deira heimeside:

<https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023> er det mogleg å søkje opp ulike planteartar. Jamfør instruksjonen for regionale miljøtilskot og de regionale forskriftene kan ikkje artar med potensielt høghøg risiko, høghøg risiko og svært høghøg risiko inngå i pollinatorsoner som skal få støtte gjennom RMP.

Landbruksdirektoratet har gitt ein generell dispensasjon frå kravet om å ikkje bruke frøblandingar som inneheld framande artar som har større risiko for spreiding enn «lav risiko». Denne dispensasjonen gjeld berre arten blodkløver (*Trifolium incarnatum*). Blodkløver har endra risikokategori frå lav risiko til potensielt høg risiko i Fremmedartslista 2023. Endringa i risikokategori har ikkje blitt fanget opp av Landbruksdirektoratet før nå, og det har derfor ikkje vært gitt informasjon om at blodkløver ikkje skal finnes i pollinatorsona. I risikovurderinga frå Artsdatabanken er kategorien satt til potensielt høg risiko, med usikkerheit til

lav risiko. Arten har ingen kjent negativ økologisk effekt og vil truleg berre etablere seg på kulturmark og sterkt forstyrra mark. Det blir derfor gitt en generell dispensasjon frå kravet om å ikkje nytte arten blodkløver (*Trifolium incarnatum*) med potensielt høg risiko for tiltaket soner for pollinerande insektet i 2024. Allereie etablerte fleirårige soner som innehelder blodkløver kan også gis støtte i 2024 og så lenge sonen blir liggande (fram til sonen går ut eller fornyast).

Sona må vere minimum 2 meter brei for å kunne motta tilskot. Dersom det er snakk om heile teigar som er tilsådd , kan ein berekne fleire stripor i teigen. Areala bør vurderast i felt innan august, før dei blir hausta.



Figur 1: Eksempel om korleis ein kan tenke og teikne inn sone for pollinerande insekt i dei tilfella der ein har fleire stripar på ein teig.

Tilrettelegging av hekke- og beiteområde for fugl

Høg tilrettelegging

Tilskotet gjeld tilrettelegging for vipe i form av etablering av vipestripe.

Vilkår for å utløyse tilskot for vipestripe:

- Føretaket må innan 1. mars same år ha meldt ifrå til kommunen eller Statsforvaltaren at det ville ha vipestripe. Dette er for at forvaltninga skal kunne følge opp dei interesserte, og utføre stadleg kontroll. Stadleg kontroll må utførast i perioden 20. mars–1. juni.
- Arealet skal være pløgd eller liggje i stubb
- Ingen jordarbeiding i perioden 20.mars og 1 juni.

Ei vipestripe er eit areal med pløgd jord eller areal i stubb som er satt til side for at vipa kan etablere reir og hekke utan forstyrning. Vipa liker område med svart jord i dagen. Det gjer areala opne og oversiktlege slik at ho kan oppdage fiendar. Tilskotet blir gitt for å halde areala urørt og jordarbeidd i perioden 20. mars-1. juni. Det kan òg vere areal som blir pløgd på hausten, eller kornareal som blei hausta året før som no ligg i stubb. Områda skal ligge urørt i perioden 20. mars – 1. juni. Med urørt meinast det at areala ikkje skal køyrast på i denne perioden. Det betyr at gjødsling og såing må vente til 1. juni.

Arealet skal vere attraktivt for vipa. Spør gjerne om det har vært viper der tidlegare. Det aktuelle vipearealet skal ligge inntil eit sideareal som vipeungane kan rømme ut i når jordbruksdrifta tek til igjen 1. juni. Sidearealet skal ikkje vere tresatt. Sidearealet skal være; areal som blir beita, kornareal, myrområde, eller bar fastmark. Sidearealet treng ikkje vere eigd/disponert av den som søker tilskotet. Det må vere mogleg for ikkje-flygedyktige vipeungar å komme seg over til sidearealet. Det betyr at det ikkje kan vere fråskilt vipearealet med djup kanal, helt tett steinmur, høgt trafikkert veg eller andre uoverkommelege hindringar.

Den kan vere viktig å huske at vipearealet bør sås i etter 1. juni for å vere i drift og kvalifisere for produksjonstilskot. Søkjaren skal berre teikne inn vipearealet i søknaden, og dei kan eventuelt kommentere sidearealet i søknaden.

I samband med nydyrking er det vanleg å la arealet ligge ei stund for at det skal sette seg. Tilskotet gjeld allereie fulldyrka areal og ikkje areal under nydyrking.

Låg tilrettelegging

I tiltaksklassen låg tilrettelegging blir det gitt tilskot til våtmarksbeiting på areal som er merkt av i [Temakart-Rogaland](#).

Beitinga av området skal vere med eit beitetrykk som stettar miljøverdiane. Områda skal ikkje bere preg av å vere gjødsla, og det skal ikkje leggjast tilleggsfôr (grovfôr) i områda som det blir gitt tilskot til. Det skal vere tydeleg at områda er beita.

Tilrettelegging for grupper av hekkande vipar

For å utløyse tilskotet må alle dessa vilkåra oppfyllest:

- Ha konstatert ein hekkegruppe på arealet som søkjar disponerer (def. minst 3 vipereir som har ein avstand mindre enn 200 meter mellom kvart reir)
- Melde i frå til kommunen eller Statsforvaltar om hekkegruppe innan 15. april
- Teke omsyn til vipa under drift av arealet
- Ført logg over tiltak som er gjennomført

Ein hekkegruppe er minst 3 vipereir som har ein avstand på mindre enn 200 meter mellom kvart reir. Minst 2 av 3 reira må liggja på fulldyrka eller overflatedyrka areal som søkjar disponerer. Et av reira hekkegruppa kan ligg utafor areal som søkjar disponera, innmarksbeite, etablert vipestripe eller noko anna areal. Avstandskravet mellom reira må oppfyllest sjølv om eit av reira ligg utafor arealet til søkjar.

Vipereir på etablert vipestripe kan inngå i hekkegruppa, men ein kan ikkje motta tilskot for reir på etablert vipestripe samstundes som ein motteke vipestripe tilskot. Her må søkjar velje kva for eit vipe-tiltak ein vil søkje på.

Kulturminner og kulturmiljø

Skjøtsel av automatisk freda kulturminne og skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminne

Areala med kulturminne må ligge på eller i direkte tilknytning til jordbruksareal. Det er tilstrekkeleg av lokaliteten (arealet som er fargelagt blått på gardskartet) ligg inntil eit jordbruksareal. Ved kontroll skal kommunane sjå til at kulturminna er synlege, og at kulturminneareala er skjøtta i samsvar til skjøtelsråda. Det skal ikkje vere gjort inngrep som kan vere skadeleg for bevaringa av kulturminnet. Skjøtselen av kulturminne skal vere skånsam og aktiv slik at området ikkje forringast.

Ein lokalitet kan innehalde fleire enkeltminne. For å vurdere kor mange gravminne søkjaren har, så må kommunane slå opp lokaliteten i [Askeladden](#), [Riskantikvaren sin database over kulturminne](#). Det finnst to ordningar for skjøtsel av kulturminne i RMP. Den eine ordninga utbetaler tilskot per dekar medan den andre ordninga utbetaler tilskotet per stykk. Merk at same kulturminne ikkje kan utløyse begge tilskota. Søkjaren må velje ei av ordningane. Difor skal kommunen undersøkje at det ikkje blir søkt tilskot to gangar på same kulturminne viss søkjar har søkt om tilskot i begge ordningane. For ordninga §17 Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminne er det vilkår om minst 3 registeret synlege enkeltminner for å utløyse tilskotet.

Drift av seter

Det kan gis tilskot for drift av seteranlegg med mjølkeproduksjon med kyr eller geit. Produksjonsperioden skal vare minst fire veker per sesong for å kunne utløyse tilskotet. Produksjonen skal svare til minimum 45 liter kumjolk eller 25 liter geitemjolk i døgnet per seter. Mjølka som blir produsert skal leverast til meieri eller foredlast på setra. Som seter reknast eit produksjonsstad for mjolk med husvære for folk og bufe som berre er eigna for bruk i sommarsesongen og som nyttar eit anna ressursgrunnlag enn areala nær driftssenter.

Tilskotet blir fastsett per seter. Viss det er fleire føretak som har dyra sine på ei felles seter skal tilskotet fordelast på føretaka som har dyr på setra.

Friluftsliv

Vedlikehald av turstiar i jordbrukslandskapet

Turstien må gå over jordbruksareal eller langs jordbruksareal. Merk at turstiar i skogplantefelt og setervegar ikkje er ein del av ordninga. Med *langs jordbruksareal* meiner vi at turstien går heilt i kanten av jordbruksarealet. Turstiar på utmarksareal kvalifiserer ikkje for tilskot. Vi ber kommunen om å rette i kartet i eStil, slik at berre turstiar som kvalifiserer for tilskot er teikna inn.

Stien skal vere merka og teikna inn på offentleg tilgjengeleg kart før 31.

juli. Turstien skal vere merka av på eit kart som befolkninga lett har tilgang til. Til dømes: offentleg kjent turkart (M711 eller eit anna turkart) eller på www.ut.no. Det avgjerande er at publikum skal kunne finne ut at her er det ei merka turløype, utan å måtte vere lokalkjend i området. Kommunen må vurdere om stien er ein del av eit turstinettverk eller samanhengande rundløype. Dersom ein søknad inneheld mange ulike turstiar i same område, må kommunen vurdere om alle alternativa er ein del av ein samanhengande tursti.

Avrenning til vatn

Grasdekt kantsone i åker og kantsone i eng

For ordninga grasdekt kantsone i åker og kantsone i eng kan ikkje avstanden mellom vassdraget og jordbruksarealet overstige 8 meter for å kunne utløyse tilskotet. Det betyr at avstanden frå normalvassstand og starten på dyrka arealet ikkje kan vere meir enn 8 meter. Merk at tidlegare var kravet 20 meter. Det betyr at fleire av dei som tidlegare fekk tilskotet no fell utanfor ordninga. Grusvegar er ikkje jordbruksareal og kvalifiserer ikkje for tilskot.

Kantsona skal ikkje gjødslast eller jordarbeidast. Det skal heller ikkje brukast plantevernmidlar. Sona skal være mest mogleg permanent, men kan fornyast med behov. Kantsona kan haustast igjennom slått eller beite.

For grasdekt kantsone i åker er minstekravet på bedde 6 meter på fulldyrka areal, og for kantsone i eng er minstekravet på bredde 4 meter på fulldyrka eller overflate dyrka areal. 2 meter upløgd vegetasjonssone mot vassdrag som er eit krav frå produksjonstilskotet kjem i tillegg.

Tilskotet gjeld heile fylket. Areal i Haugaland vannområde og Jæren vannområde er definert som «prioriterte område» som gir høgare tilskotssats per meter enn i andre område. Vi har sendt inn kart til Landbruksdirektoratet over prioriterte område slik at forskjellen i tilskot blir handtert automatisk i eStil-RMP.

Kontroll av kantsona kan gjerne skje op hausten. Kontroll av randsonene bør skje tidleg på året etter at veksten er i gang og vårgjødslinga er unnagjort. Det ugjødsla arealet skal skilje seg frå gjødsla areal med tanke på farge (vere lysare). Det er også naturleg at ugjødsla areal inneheld meir kløver og andre vekstar.

Grasdekte vassvegar og grasstripe i åker

Grassdekte vassvegar

Tilskotet til grasdekte vassvegar går til fleirårig grassdekte vassvegar på åkerareal. Med vassveg meinast dråg, som er søkk i åkeren der vatnet samlar seg og renn når det blir nedbør. Plassering av slike grasdekte vassvegar vil følgje terrenget, Her må ein sjå på åkerteigen for å vurdere om det er naturleg at vatnet vil teke den vegen som er teikna inn i søknaden.

Desse grasdekte vassvegane skal vere minimum 6 meter breitt. Vi opnar opp for at søkjar kan teikne inn 2 parallelle linjer i søknaden viss dei har grasdekte vassvegar som er 12 meter eller meir.

Grasstripe i åker

Tilskotet til grasstripe i åker går til grasstriper på tvers av fallet på åkerarealet, Her er det eit vilkår om at det skal vere åkerproduksjon på begge sidene av denne grasstripa.

Denne grasstripa skal vere minimum 2 meter breitt. Søkjar kan i søknaden teikne inn 2 parallelle linjer i søknaden viss grasstripa er meir enn 4 meter.

Areala som er satt av det til grasdekt vassveg og grasstripe kan gjødslast og sprøytast, og det er ikkje krav om hausting av arealet. Hugs etter gjødselbruksforskrifta er det krav om hausting etter gjødsling. Arealet som er satt til side for grasdekte vassvegar eller grasstripe skal ligg i gras over vinteren og fram til 1.mars. Jordarbeiding og såing skal skje ved behov mellom 1.mars og 1. juli. Tilskotet gjeld heile fylket, og det blir gitt ulike satsar ut i frå kva ein produksjon ein driv med.

Utslepp til luft

Miljøvenleg spreiking av husdyrgjødsel

For tiltaka for miljøvennleg spreiking av husdyrgjødsel er det innført maksgrænse på 6 tonn per dekar vassinnblanda gjødsel per spreiking. Kravet er innført for å redusere faren for avrenning. Den som søker tilskot skal ha årleg gjødslingsplan og skiftenoteringar som viser spreiedato og mengd gjødsel spreidd per dekar.

For at arealet skal kvalifisere for tilskot for miljøvenleg spreiking av husdyrgjødsel må den miljøvenlege teknikken vere brukt på alle gjødslingane. Tilskot til tilføringsslangar blir berre gitt i kombinasjon med nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel. I eStil-RMP kan ein ikkje teikne inn tiltaket bruk av tilføringsslange på områda der det ikkje allereie er teikna inn nedfelling eller nedlegging.

Kommunane må vurdere om søker disponerer areala. Det er den som søker produksjonstilskot på arealet som skal ha tilskotet til miljøvenleg spreiking, ikkje den som står for arbeidet (der det er ulike personar).

Ved stadleg kontroll bør kommunen kontrollere både årets søknad og fjorårets søknad. Kommunane skal be om å sjå gjødslingsjournalen. Av gjødslingsjournalen skal det gå fram kva gjødslingsmetode som er brukt, spreiemengde og tidspunkt for gjødslingane. Føretak som ikkje disponerer utstyr sjølve må kunne leggje fram kvittering for leige av utstyr. Føretaka må ha nok lagerkapasitet slik at det er pårekneleg at det ikkje blir spreidd etter fristen. Føretaket skal ha gjødslingsplan. Dersom gjødslingsplan manglar eller er mangelfull skal det avkortast i tilskotet.

Jord og jordhelse

Fangvekstar etter hausting og som underkultur

Fangvekstane skal vere sådd saman med hovudkulturen eller etter hausting av tidlegkulturar som potet, grønsaker eller rotvekstar. Det blir ikkje gitt tilskot for gjenlegg, det vil sei at fangveksten ikkje kan vere hovudkulturen året etter. Såtidspunkten av fangveksten skal vere så tidleg at fangveksten er godt etablert på hausten, dvs. godt etablert før november. Fangveksten skal ikkje gjødslast eller sprøytast, unnateke er sprøyting mot floghavre, hønsehirse, og svartsøtvier. Fangveksten kan haustast igjennom slått eller beite, men ein skal unngå køyreskader eller opptrykk frå beitedyr. Arealet skal liggje i ro, det vil sei at arealet ikkje skal jordarbeidast før 15. februar året etter.

Tilskot til bruk av biokol

Tilskotet blir berekna ut frå kg biokol som er spreidd. Biokolet kan spreiest saman med husdyrgjødsla eller aleine. Biokol kan òg tilsettast fôret til dyra, og ein kan få tilskot for arealet ein har gjødsla med husdyrgjødsel frå dyr som har fått tilsette biokol i fôret. Blandast biokol i husdyrgjødsel vil mengda kunne vere 5–100 kg per dekar. Spreidd med kalkvogn eller sentrifugalspreier kan mengda vere mellom 500–1000 kg per dekar.

Biokol som tas i bruk må vere EBC-sertifisert eller eigenprodusert biokol laga av reint skogvirke eller plantemateriale frå garden, og ha minimum 75% tørrstoff. Dersom det har lågare tørrstoffinnhold skal det korrigerast for dette i søknaden.

Kommunen må ved kontroll be om deklarerings av biokolet for å vurdere krav til opphav og faktura for å vurdere mengde. Det må kunne dokumenterast kor biokullet er spreidd og i mengder. Ved innkjøpt biokol må faktura for kjøp og innhaldsdeklarasjon kunne framleigast. Ved bruk av eigenprodusert biokol må det kunne dokumenterast at biokullet er laga av reint skogvirke eller annet reint organisk materiale frå garden.

Miljøavtale og klimarådgiving

Miljøavtale

Ein miljøavtale er ein avtale mellom landbruksføretak i utvalde område og kommunen. I 2019 blei det innført krav til miljøregistreringar som ein del av miljøavtalen. Søkjaren må i løpet av dei tre første åra med miljøavtale ha ein miljøregistrering. Det er kommunen som er ansvarleg for miljøregistreringa. Søkjarane skal kvart år legge ved kopi av gjødslingsjournal til kommunen. Første år må søkjaren i tillegg sende inn gjødslingsplan og kopi av gjødselprøve.

Gjødslingsjournalen skal vere sett opp skiftevis, og tidspunkta for gjødsling, mengde og type gjødsel (mineralgjødsel og husdyrgjødsel) skal gå fram av journalen. Søkjar skal i tillegg ha gjort andre nødvendige tiltak som t.d. ikkje jordarbeidd om hausten, og anten ha kantsone i eng eller grasdekt sone i åker på areal som ligg langs vassdrag.

Når kommunen behandlar søknad om tilskot så skal dei vurdere om gjødslinga er i tråd med avtalen. Søkjarane må ha nok tilgjengeleg spreieareal slik det er pårekeleg at det ikkje har blitt gjødsla med meir enn 3 kg fosfor per dekar.

For søknadsomgangen 2025 er det berre eit vassdrag som er del av miljøavtalen i RMP. Det gjelder Skjoldafjorden som er del av trinn 2.

Klimarådgiving

Klimarådgiving går ut av RMP-ordninga etter søknadsomgangen 2025, og tilskotet flyttast over til ein ny ordning som Landbruksdirektoratet skal forvalte. Klimarådgiving som er gjennomført mellom 15.10.2024 og 15.10.2025 kan søkje tilskot i RMP som tidlegare. Klimarådgiving gjennomføre etter 15.10.2025 kan søkje tilskot i den nye ordninga hjå Landbruksdirekteoret.

Klimarådgivarane skal vere godkjende av Landbruksdirektoratet. Så langt er det rådgivarar frå NLR Rogaland og TINE som utfører klimaråd i Rogaland.

Klimarådgivinga skal bestå av:

- Gjennomgang av produksjonstal på garden med tanke på potensiale for redusert klimagassutslepp.
- Målsettingar for redusert klimagassutslepp
- Vurdering av risiko ved endra klima. Klimatilpassing er å forstå konsekvensane av endra klima og sette i gang tiltak for å hindre/ redusere skade og for å utnytte moglegheiter endringane kan gi.

Klimarådgivinga skal ende opp i ein tiltaksplan tilpassa den einskilde driftseining. Tiltaksplanen skal vere underteikna av rådgivar/rådgivarane, og skal vere vedlagt søknaden. Dersom den manglar (og ikkje blir ettersendt) skal kommunen ikkje godkjenne tilskot til klimarådgiving. Dersom føretaket fekk innvilga tilskot til klimarådgiving førre år, skal tiltaksplanen vere oppdatert før at dei kan få tilskot på nytt. Tilskotet er differensiert etter tal rådgivarar som er involvert. Kommunen må derfor sjå til at tiltaksplanen er underteikna av alle involverte rådgivarar.

Dispensasjon

Statsforvaltaren kan i særskilte tilfelle gje dispensasjon frå krava i forskrifta. Det blir ikkje gitt dispensasjon frå utrekningsreglane eller tilskotssatsane. Vidare blir det ikkje gitt dispensasjon frå telledato eller frå tilskotstak. Søknad om dispensasjon skal sendast til Statsforvaltaren via kommunen. Kommunen skal komme med uttale til søknaden, og tilrå om dispensasjon bør gis eller ikkje.

Føretak som treng dispensasjon for både søknad om RMP-tilskot og søknad om produksjonstilskot, kan søkje om dette samla. Det må da opplysast om at dispensasjonssøknaden gjeld begge tilskotsordningane.

Statsforvaltaren har ansvar for at saka er godt nok opplyst/dokumentert før dispensasjonsvedtak blir gjort, jf. forvaltningslova § 17 første ledd, og kan krevje at kommunen innhentar alle dei opplysningane som er nødvendig for å avgjere saka.

Kontroll av søknadar

Kontroll av søknadar er omtalt i kap. 7 i Landbruksdirektoratet sitt rundskriv, og vi viser til dette.

Kontroll av søknadar skal sikre rett praksis. Føremålet med kontroll er å undersøkje om skjøtselen av areal er i tråd med intensjonane for tilskot, og om data gitt i søknaden er rette, slik at rett beløp blir utbetalt. Kontrollen skal som hovudregel gjennomførast ved synfaring på det aktuelle føretaket. Dokumentkontroll kan nyttast dersom tilskotet lar seg kontrollere på den måten. Kommunen skal alltid kontrollere om grunnvilkåra for tilskot er til stades. Dersom føretaket søker tilskot etter kapitla; kulturlandskap, avrenning til vatn, utslepp til luft, jord og jordhelse, miljøavtale og klimarådgiving bør kommunen kontrollere gjødslingsplan og journal over plantevernmidlar i tillegg til de einiskilde ordningane.

Kommunen skal kontrollere minimum 5 prosent av motteke søknadar. I eStil-RMP inngår søknadar med status «under registrering» i talgrunnlaget, noko som kan vere misvisande. Kommunen skal plukke ut kontrollobjekta etter ei risikovurdering, og dei skal skriftleg dokumentere dei vurderingane og prioriteringane som er grunnlaget for utplukket. I eStil-RMP er det søknadar som står «under behandling» som kan veljast ut til kontroll. Kommunen må merke

seg at når søknaden først er tatt ut til kontroll i eStil-RMP, kan kommunen ikkje reversere utplukket i saksbehandlarsystemet.

Søknadsfristen for RMP er 15. oktober, og er samanfallande med søknadsfristen for produksjons- og avløysartilskot. Kommunane har stor arbeidsbelastning i perioden 15. oktober -15. desember. Vi anbefaler derfor at kommunen bruker heile vekstsesongen til å vurdere tilstanden på areal som får regionalt miljøtilskot. Frist for registrering av areal med miljøverdiar, godkjenning av nytt jordbruksareal, merking av tursti i terreng, avmerking av tursti på kart er 31. juli i søknadsåret.

Vurdering av arealtilstand og skjøtsel må gjerast på tidspunkt på året der drifta av arealet er synleg, og kommunen reelt kan vurdere om intensjonen med tilskotet er følgt.

Kommunen kan i heile vekstsesongen reise ut på synfaringar. Ei synfaring er isolert sett ikkje stadleg kontroll. Resultata frå synfaringar kan derimot brukast som dokumentasjon i saksbehandlinga, og for å ivareta behovet for vurdering av arealtilstand i seinare kontroll. Dette gjeld særleg ordningane kantsone i eng, soner for pollinerande insekt, skjøtsel av slåttemark/slåtte myr og begge vipetiltaka. Viss kommunen under ei slik synfaring finn avvik frå ønska drift må det dokumenterast. Driftsansvarleg må skriftleg gjerast kjend med avviket på snart som mogleg etter synfaringa.

Det er først når søknaden er levert og kommunen startar saksbehandlinga, at kommunen kan kontrollere opplysningane i søknaden.

Gjennomføring av kontrollen

Kommunen skal kontrollere at dei opplysningane som søkjaren har gitt om dei valte kontrollobjekta er korrekte, og at skjøtselen er i tråd med skjøtselsråd og vilkår for ordninga. eStil-RMP har ikkje funksjon for utskrift av eige kontrollskjema, men det er anbefalt å ta med utskrift av søknaden. Kommunen må uansett dokumentere kontrollen med dato og signatur frå både kontrollør og søkjar/annan person med myndigheit til å representere søkjar. Funn av avvik frå søknadsverdi skal noterast ned, og gå fram av dokumentet søkjar signerer.

Alle søkjarar med jordbruksareal skal kunne leggje fram gjødslingsplan og register over bruk av plantevernmiddel, og kunne gjere greie for korleis

skjøtselen av areal har vore utført. Søkjarar om tilskot til miljøvenleg gjødselspreiing og miljøavtaler skal kunne leggje fram gjødslingsjournal.

Gjødslingsplan

Krava til innhald og oppsett av gjødslingsplanen følgjer av gjødselbrukforskrifta §26 og §27.

Gjødslingsplana skal vise korleis all disponibel husdyrgjødsel på føretaket blir fordelt på godkjend spreieareal (§ 17 og §26). I Rogaland må kommunane i tillegg vere særleg merksame på bruk og bortskaffing og mottak av husdyrgjødsel (§27). Skriftlege avtalar på spreieareal og kvittering for bortskaffa/motteke organiske gjødselvarer er nødvendige vedlegg til gjødslingsplana. Dei som bortskaffar organiske gjødselvarar må dokumentere type og mengde, mengde totalfosfor, dato for leveransen og kven som er mottakar.

Gjødslingsplanen skal vise ein forsvarleg planlagd bruk av gjødsla. Viss vekstforhold avviker frå føresetnadene ved oppsett av gjødslingsplana, skal gjødslingsplanen justerast i samsvar med behovet. Store mengder husdyrgjødsel på jord med svært høge fosfortal, t.d. P-Al- verdiane er over 40, er ikkje i tråd med kravet om forsvarlege mengder. I desse tilfella må føretaket vise til at dei planlegg god fordeling av husdyrgjødsla slik at ikkje fosfortala aukar ytterlegare. Så framt vekstkulturen ikkje har særskilte næringskrav som kjem fram av gjødslingsplanen, skal føretaket ikkje tilføre meir fosfor enn det plantane kan hente ut i avling.

Avkorting

Vi viser til Landbruksdirektoratet sitt rundskriv kapittel 6.2.

Avkorting gjeldande gjødslingsplan og plantevernjournal er relevant for tilskot i kapitla; Kulturlandskap, avrenning til vatn, utslepp til luft, jord og jordhelse, miljøavtale og klimarådgiving i RMP-forskrifta.

Det er i Rogaland store mengder husdyrgjødsel, og stort trykk på spreieareal. Brot på krav i forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv. (gjødselbrukforskrifta) vil i dei fleste tilfella vere å betrakte som alvorleg, og gi grunnlag for avkorting av regionalt miljøtilskot. For å vurdere om eit regelverksbrot er så alvorleg at det gir grunnlag for avkorting må kommunen sjå hen til føremålet med miljøtilskotet.

Omgjering av eige vedtak og handsaming av klage

Vi viser til kapitel 11 i Landbruksdirektoratet sitt rundskriv. Statsforvaltaren skal ha kopi av saker der kommunen tek klagen til følge. I saker der Statsforvaltaren avgjer ein klage må kommunen utføre nødvendige endringar av godkjend-verdiar i eStil-RMP. Statsforvaltaren har ikkje saksbehandlartilgang i eStil-RMP for å behandle søknadar. Kommunen må effektuere endringane.

Meirutbetaling av tilskot

Der klagebehandlinga fører til meirutbetaling av tilskot, skal kommunen opne søknaden på nytt i eStil. Når aktuelle endringar er gjort, skal kommunen godkjenne søknaden og attestere den på nytt. Differansen mellom allereie utbetalt tilskot og meirutbetaling blir automatisk utrekna i eStil.

Landbruksdirektoratet går ca. ein gang per veke gjennom attesterte søknadar og betaler ut tilskot. eStil-RMP autogenererer tilskotsbrev når det blir gjort nytt vedtak (det blir attestert på nytt i eStil-RMP). Det er når Landbruksdirektoratet har godkjent utbetalinga at brevet kjem i eStil. Alle merknader som står i eStil kjem med på tilskotsbrevet. Kommunen må difor sjekke om desse framleis er gjeldande.

Tilbakebetaling av tilskot

Omgjering av vedtak som fører til at søkjar skal betale tilbake allereie utbetalt tilskot, kan handterast i eStil. Landbruksdirektoratet sender då ut faktura til søkjar.

Innspel til Regionalt miljøprogram

Regionalt miljøprogram blir i hovudsak rullert kvart fjerde år. Mindre endringar av regionalt miljøprogram kan gjerast mellom kvar hovudrulling. RMP er tema i dei årlege jordbruksforhandlingane og føringar frå jordbruksoppgjeret kan gjere det nødvendig å oppdatere tilskotsordningar og satsar. Statsforvaltaren har to årlege møte i styringsgruppa og kan behandle framlegg til endringar av RMP. Innspel må sendast Statsforvaltaren sitt postmottak.

Med helsing

Monica Dahlmo
landbruksdirektør

Tonje Rostad Solhus
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Adresseliste:

Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	Vikeså
Bokn kommune	Boknatun	5561	Bokn
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	Eigersund
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	Ålgård
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	Haugesund
Hjelmeland kommune	Vågavegen 116	4130	Hjelmeland
Hå kommune	Rådhusgata 8	4360	VARHAUG
Karmøy kommune	Postboks 167	4291	KOPERVIK
Klepp kommune	Postboks 25	4358	Kleppe
Kvitsøy kommune	Kommunehusveien 6	4180	Kvitsøy
Lund kommune	Moiveien 9	4460	Moi
Randaberg kommune	Pb 40	4096	Randaberg
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	Sandnes
Sauda kommune	Postboks 44	4201	Sauda
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	Hauge I Dalane
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	Stavanger
Strand kommune	Postboks 115	4126	Jørpeland
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	Sand
Time kommune	Postboks 38	4349	Bryne
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	Aksdal
Utsira kommune	Postboks 63	5547	Utsira
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	Ølen